מר:

םם א מיי׳ פ״ג מהלכות יבום טוש"ע אה"ע סימן הנו סעיף

: 0 ים. ע ב מיי׳ פ״ט מהלכות אישות הלכה ח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי׳ לו סעיף טו

וסעי' יו: עא ג מייי שם הלכה ט

ער ג נויי שם הנכה ע טוש"ע שם פעי יו: עב ד מיי שם טוש"ע שם פעי יה: עג ה ו מיי שם הלכה ח טוש"ע שם סעי' טו: עד ז ח מיי' פ"י מהלכות

נדרים הלכה ז סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רכ סעי יא:

עה ט מיי׳ שם הלכ׳ ח :טוש"ע שם סעי' יב

גליון הש"ם

תום' ד"ה רבי סבר מה לי לשקר. בתו"י מ"מ כיון דדיעבד מהני חשיב שפיר מגו. יין גיטין דף כו ע"ב חד"ה לכשאכניסנה: בא"ד בחופו דבשעת מיתה לא שייך למימר פשר כו". קשה לי הא הרי דאפילו סמוך למיתה נאמו לומר גירשתי במגו דבידו לגרשה:

מוסף רש"י המקדש את בתו סתם. לחת מכנומין מקודשת לי. אין הבוגרות בכלל. לס יש בוגרות הרכה ליון לחת מהן בספק קדושין הלנו מהן בספק קדושין הלנו להלטרך גט, לפי שאינן ברשותו לקבל להו קדושין (ישיר נאי). שבגדולות. בנות הראשונה (שם). שבקטבות. בנות הטניה (שם). אם קטנה שבגדולות. וכל שכן אמלעית שבגדולות נספק זה ולגני בנות שניה מקרי כולהו בנות גדולות (שם). כולן אסורות. לאחרים עד שיתן גט ואפילו אתועית שבקטנות, דלגבי קטנות אותה הבת גדולה היא (שם). הא קטנות בכלל. ולריכות גט ואפילו הרבה (שם). קידושין שאין מסורים לביאה. שאין סופן לכא לידי כיאה (יבמות בג:). קידש אחת משתי אחיות ולא פירש איזוהי מהן, דאין יכול לישא אחת מהן דשמא זו היא אחות אשתו (לעיל נא.). שאינו יודע אחו אשתו ואחו אחות אשתו שהיא בכרת לעיל ט:). כשאין שם אלא וקטנה אחת, וכיון שאין הגדולה בספק אין קדושין אלא בקטנה, וקידושי ודאי הן, והוא הדין אם היו שם גדולות הרבה כיון דאינן בכלל הוו להו ארצט כיון לחיק בכנל הוו להי קדושין בקטנה, ולהכי אלטריך לשנויי כשאין שם אלא גדולה לטניי כשחן שם חלם גדונה אחם, דעל כרחך קטנות דומים דגדולות דייקינן, ומהשתם דייק הכי הא קטנה בכלל (לעיד נאה). והא בוגרות קתני. טובא, ודכוותה דייקינן על כרחיך הא קטנות בכלל ודאיכא מכמי (חוד). בוגרות דעלמא. כל איש שיש לו בת בוגרת אין אותן הבוגרות בכלל קדושין אותן הבוגרות בכלל קרושין שקבל אפיה (שום). פשיטא. שקבל אפיה (שום). פשיטא. אי אחרת בשלתא בדאיכא שובא אלטרין לחתני משום דיוקא דידה לתידק הא קטנה מסורין לביאה הוי קדושין שאין השתא לא איהו אלטרין ולא דיוקא דידה אלטרין, דפשיטא דבוגרת אין לו רשות ואין כלן עוד אלא קטנה וקידושיה מסורין לביאה הן ופשיטא דהו קידושין לביאה הן ושיחידיה מסורין לביאה הן ופשיטא דהו קידושין (שום). דשויתיה דהו קידושין (שום). דשויתיה

דשויתיה

להוו קידושין (שם).

שליח. לקדשה לכל הכא (שם).

רבי מבר מה לי לשקר. פי׳ ג׳ הקונטרס דשעת קידושין כעדים דמו ועקר ליה לחזקה (6) דהא מחזקינן ליה מעיקרא באחי ולא בבני וקיימא לה הך איתחא בחזקת שאין זקוקה ליבם וכי אתי בשעת מיתה לאפוקה מחזקתה לאו כל כמיניה ור' נתן סבר מה לי לשקר

כחוקה דמי ולא אתי חוקה ועקרה חזקה פי' מעיקרא הות האי אתתא בחוקה שוקוקה ליבם שהרי מוחוק לן באחי ולא בבני וכי הדר ואמר בשעת קדושין יש לי בנים אי לאו דהדר ביה בשעת מיתה הוה מהימן דאמרד מה לי לשקר אי למיפטרה מיבם קאתי מני למיפטרה בגיטא שעה אחת קודם מיתתו [ואין נראה לר"י שנאמין אותו במה שאמר בשעת קדושין שהרי דעתו לקיימה אלא נראה לפרש מגו דאי בעי יכתוב לה גט בשעת קדושין לגרשה כ״ו שירלהא חש"ג דחסור לגרש בגט סישן ב פת"מ כיון דדיעבד מהניג חשיב שפיר מגו™ ת״ין אבל כי הדר ביה בשעת מיתה אוקמא אחזקה קמייתא דסבר מה לי לשקר כחזקה דמי ואין לו לעקור החוקה שהיתה קודם הקדושין מיהו אי לא הדר ביה שריא לעלמא משום דאין אדם חוטא ולא לו ואילו היתה זקוקה הוה הדר בשעת מיתה וא"ת א"כ אמאי מוקי מתני׳ דלא מוחזק לן באחי אפי׳ מוחזק לן באחי יהא נאמן (ב) במה שאמר יש לי בנים מטעם דפירש הקונטרם דאין אדם חוטא ולא לו וי"ל משום דתנן במתני יש לי אחים אינו נאמן משום הכי לריך לאוקמיה בהכי אי נמי י"ל דאי מוחזק לן באחי לא יהא נאמן במה שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים * דבשעת מיתה לא שייך למימר פטר לה בגיטא דשמא אין לו כח:

ואם

סבר לא מחית איניש לספיקא והאיפכא שמעינן להו ידתנן יהנודר עד הפסח אסור עד שיגיע עד שיהא פסח אסור עד שיצא עד פני פסח רבי מאיר אומר יאסור עד שיגיע רבי יוסי אומר עד שיצא אמַר רבי חנינא בר אבדימי אמר רב מוחלפת השימה סוהתניא מזה הכלל כל שומנו קבוע ואמר עד פני רבי מאיר אומר עד שיצא רבי יוסי אומר עד שיגיע אמר אביי מחלוקת בשתי כיתי בנות אבל בכת אחת דברי הכל גדולה לממש קמנה ממש אמצעית בשמה קרי לה אמר ליה רב אדא בר מתנה לאביי אלא מעתה אמצעית בנותיהן סתם אין הבוגרות בכלל הא קטנות בכלל וכגון דליכא אלא חדא קטנה. והאי דמתרץ בשאין שם אלא גדולה וקטנה ה״ה דאי הוו בוגרות טובא ^ש כיון דאינן בכלל דקטנה הוו להו קידושין אלא להכי נקט אחת גבי בוגרת משום דמיבעי ליה למידק קטנות דומיא דגדולות: פשיטא. דכיון דאין שם אלא גדולה וקטנה דגדולה אינה מקודשת וקטנה מקודשת: **מאי עבידסיה**. דאב בבתו בוגרת אי אמרת בשלמא בדאיכא טובא אנטריך לאשמועינן משום דיוקא דידיה הא קטנות בכלל למימרא דקדושין שאין מסורין לביאה הוו קידושין אלא השתא לא איהו אנטריך ולא דיוקא דידיה: אדעמא דידה מקבל. ואף היא בספק והוו להו קידושין שאין מסורים לביאה קמ"ל: דאים ליה הנאה. שכסף קידושיה שלו: מי לא עסקינן. קושיא היא וכי לא משמע נמי ממתני׳ דאפי׳ אמרה לו קידושי יהו שלך קתני נמי דאין הבוגרת בכלל: ומשני אין ואפ"ה לא שביק אינש. בתו קטנה דרתיא עליה להשיאה ותלוה הוא עליו דכתיב ואת בנותיכם תנו לאנשים שי וירתיה כט): דלא רמיא עליה. אלא שליח בעלמא הוא והיא יש לה דעת להשיא את עצמה: **וצריכא**. לאיפלוגי בקדשתי את בתי הגדולה ובקדשתי את בתי הקטנה: בהסיא קאמר ר"מ. כולן בספק דשבח הוא לאדם לקרות בתו בלשון גדולה אם יש קטנה ממנה: אבל קטנה אימא מודה לר' יוסי. דכל שהוא יכול לקרות בתו גדולה אין קורא אותה קטנה: עד הפסח. לענין נדרים קונם שאיני נהנה לך עד הפסח אסור עד שיגיע ומשנכנם ליל ראשון מותר ואם אמר עד שיהא פסח אסור עד שילא פסח דכיון דאמר לישנא יחירא בעוד שיהא פסח קאמר: נדר עד פני הפסח

ר"ת אומר עד שיגיע. ומשיגיע אין כאן פני פסח ואע"פ שכל יום ויום של פסח פני הוא לחבירו לא מחית איניש נפשיה לספיקא שיהא לריך לשאול איזה הוא וכי קאמר פני קמא דכולה קאמר שהוא פני שבכולן: ור' יוסי אומר עד שיצא. דכל חד וחד הוי פני לחבירו ולא

ידעי הי נינהו אפי׳ אחרון הוי תחלתו פני לסופו: מוחלפת השיטה. הך דנדרים: והחניא. בניחותא: כל שומנו קבוע. מספר ימי משך זמנו קבועים כגון פסח וי"ט למעוטי קיץ וקליר ובליר דאם אמר עד פני או אפילו עד שיהא אינו אסור אלא עד שיגיעא דכיון דאין משך

זמנו קבוע שזה ממהר לכלות קייצו ב'וקצירו וזה מאחר לא נתכוין זה אלא לתחילתו משיתחילו העם לקצור: **מהלוקת בשתי כיסי בנוס**. החם הוא דאיכא למימר כל כת ראשונה עביד איניש דקרי גדולה לגבי כת שניה וכל כת שניה עביד איניש דקרי קטנה לגבי כת

ראשונה: אבל כם אחם. שנולדו מאשה אחת: אמצעים בשמה קרי לה. פלונית בתי הוא אומר ואין קורא לה לא גדולה ולא קטנה:

האי דיבור אי למיפטרה מיבם הוא דאתי מני אמר לה פטרנא ליך בגיטא דמוחזק לן באחי ולא מוחזק לן בבני דאמרינן מחיים סמוך למיתתי וכי הדר ביה בשעת מיתה בהא פליגי: רבי סבר מה לי לשקר. דשעת קידושין כחילו באו עדים בדבר זה דמי ועקר ליה לחוקה דהוה מחוקינן ליה מעיקרא

> דאמרה ליה קדושיי לך יאפ"ה לא שביק ייאיניש מצוה דרמיא עליה ועביד מצוה דלא רמיא עליה: מי שיש לו שתי כיתי בנות: וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בהך קאמר ר' מאיר דכיון דאיכא זומרא מינה להך גדולה קרי לה אבל בהא אימא מודי ליה לר' יוסי דקטנה להך קטנה דכולהו קרי לה ואי איתמר בהא בהא קאמר ר' יוסי אבל בהך אימא מודי ליה לר"מ צריכא למימרא דר"מ סבר מחית איניש נפשיה לספיקא ור' יוסי

מה לי לשקר מאי קאמר למיפטרה מיבם מצי אמר פטרנא לך בגימא ירבי סבר מה לי ילשקר כי עדים דמי ואתו עדים עקרי חזקה ∘ אורבי נתן סבר מה לי לשקר כי חזקה דמי לא אתי חזקה ועקרה חזקה לגמרי: בוגרות אין הבוגרות בתו סתם אין הבוגרות בכלל סמי שיש לו שתי כיתי בנות משתי נשים ואמר קדשתי את בתי הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות או גדולה שבקמנות או קמנה שבגדולות שהיא גדולה מן הגדולותי שבקטנות כולן אסורות חוץ מן הקטנה שבקטנות דברי ר' מאיר רבי יוסי אומר יכולן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות קדשתי את בתי הקשנה ואיני יודע אם קשנה שבקטנות או קטנה שבגדולות או גדולה שבקשנות שהיא קשנה מן יהקשנות שבגדולות כולן אסורות חוץ מן הגדולה שבגדולות דברי רבי מאיר רבי יוםי אומר יכולן מותרות חוץ מן הקטנה שבקטנות: גמ' הא קטנות בכלל שמעת מינה "קירושין שאין מסורים לביאה הוו קירושין יהכא במאי עסקינן כשאין שם אלא גדולה וקטנה והא בוגרות קתני מאי בוגרות בוגרות דעלמא פשימא בוגרות מאי עבידתייהו ההכא במאי עסקינן דשויתיה שליח מהו דתימא כי מקבל קידושי ארעתא דידה קא מקבל קמ"ל לא שביק איניש מידי דאית ליה הנאה מיניה ועביד מידי דלית ליה הנאה מיניה מי לא עסקינן

באחי בלא בנים וקיימא לה הך איתתא בחוקת שאינה וקוקה 0 וכי אתי בשעת מיתה לאפוקה י) מחזקה לאו כל כמיניה: ור' נתן סבר כו'. ולא אתיא חזקה דמה לו לשקר ועקרה חזקה קמייתא דהוי קאי בה קודם קידושין לאוקמה ש להך בחוקת שאינה זקוקה למיפסל דיבוריה בשעת מיתה ומיהו אי לא הדר ביה הוה שריא לעלמא נהי דלא אתיא חזקה ועקרה חזקה לגמרי חורעי מיהא איתרעאי וכל כמה דלא איתכחש דיבוריה קמא מהימן דאין אדם חוטא ולא לום ואילו אית ליה אחי הוה הדר ביה בשעת מיתה: מתני' המקדש את כתו סתם. ט בתי מקודשת לך ולא פירש איזו מהם: אין הבוגרת בכלל. ומותרת לכל אדם ואין לריכה גט מזה לפי שאינה ברשות האב לקדשה: משתי נשים. שנשה שניה לחחר מיתת הראשונה: גדולות. כת הראשונה: קטנות. כת שניה: כולן אסורות. קס"ד אפי׳ הן מאה שכל אחת קרויה גדולה אצל קטנה הימנה ובגמרא פריך אמאי לא תנא ספיקא אמלעית שבשתי ס הבנות שהן גדולות לגבי קטנות שבכולן: כולן מוסרות. דלח מחית איניש למימר מילתא דליתי ביה לידי שאילה לחכמים וכי אמר גדולה גדולה שבגדולות יי קאמר: גבו׳ הכי גרסינן הא קטנות בכלל. ואפילו יש שם שתי קטנות דאיכא לספוקי הי מנייהו והוו להו קידושין

דמוחוק לן האי גברא באחי. ולא שיש עדים בדבר אלא חוקה בעלמא ים כך שמענו עליו קודם קידושין וכי אמר בשעת קידושין יש

לי בנים ואין לי אחין אי לאו דהדר ביה בשעח מיתה הוה מהימנינן ליה דאמרי׳ מה לי לשקר: מאי קאמר. כלומר למאי קא מהני ליה

ל) כתובות כז: יבמות קיד: קטו. ב"ב לא. [ה: ו. לב: לג: בכורות לו.] ב"מ פא:, ב) [ע" מום׳ יבמות הטו. ד״ה או לום יכנות קסו. ל ט מו דלמא], ג) לעיל נא:, ד) ג"ז שם נדרים סא:, ה) [ל"ל הגדולה. רש"ש. וכ"ה בכת"י ודפו"רו. ו) [ל"ל הקטנה. רש"ש, וכ"ה בכת"י], ז) [לעיל נא.], ח) [שם: כל העניון, ע) שם, י) נדרים ס. כני הפנין, של שט, ילי מדיים פ"ד ל) שם סא: [חוס' נדרים פ"ד ה"ו ע"ש], ל) [בכח"י גדולה גדולה ממש קטנה קטנה ממש], מ) [בר"ן: שבך], () [בר"ן נוסף: ליבס], מ) [בר"ן: מחוקתה], ע) [בר"ן: להך ליבם למיפסל דיבוריה דבשעת ליבם למיפסל דיבוריה דבשעת מיתה], כ) [לעיל סג ע"ב], 5) [ברש"י שברי"ף: שאמר בתי], ק) [בדפו"י: הכתות. במין, ק) [בדפויי: הכחות.
יותכן שכל"לן, י) [ברש"י רכייף.
גדולה שבכולן קאמר, ובריין:
גדולה ממש שבכולן קאמר,
"כיון דאינן בכלל" וכן
"כיון דאינן בכלל" וכן
"חו להו" ליתא בדפו"ר, וגם
ול בגירסת מהרש"ל. וגירסת מהרש"ל "דקטנה קידושי אלא"], ש) [לעיל ל ע"ב, ועיין כתובות נב ע"ב], א) [נדרים סא ע"ב במשנהן, כ) ובמהרש"ל ש כ בנוטני), ט [בנוחוש ל מגיה ובלירו, ע"ש], ג) ["פירש הקונטרס" ליתא בדפו"ר, ולא הוגה ברש"ל. ועיין מהרש"ח], ד) [נדל"ל דאמרינן. ובדפו"ר: דא"ן, ה) [גיטין עט ע"בן, 1) [ימכן דל"ל: הלכך מה לי לשקר עדיף מהחוקה], לי לשקר עדיף מהחוקה], (ז [ובתום' דפו"ר: נאמן כמו שאם יש לו בניסו.

הנהות הב"ח

(ה) תום' ד"ה רבי וכו' ועקר ליה לחזקה דהוה מחזקינן: (2) בא"ד יהא נאמן 1) כמו כן כשאומר יש לי בנים:

מוסף תוספות

א. בתוס' הרח"ש הוח בנ"ח. שיכתוב לה גט שיחול סמוך למיתה. ב. [ד]הו״ל גט ישן כיון שמתיחד עמה. שס. כיון שמתיחד עמה. זס. ג. דבדיעבד אם פטרה בגט ישן תינשא לכתחילה ואפי׳ למ״ד לא תינשא מ״מ כיון דאם נשאת לא תצא חשבינן . ליה מיגו דקודם היה פוטרה בענין זה ממה שיפטרנה בשקר. שס. ד. אע"ג דהאי מיגו לא חשיבא שאם היה . הכהונה והשתא שאומר זה בני לא פסול לה מ"מ חשיב מיגו לפוטרה מיבם. תוס' ג"ב קלד: ד"ה הואיל.

שאין מסורין לביאה דכל אחת ספק

אחות אשה אפ״ה הוו בכלל ספק

קדושין ולריכות גט: כשחין שם חלח

גדולה וקטנה. בוגרת וקטנה דכיון

דבוגרת לא קידש שוב אין כאן ספק

ומותר בקטנה: והא בוגרות קתני.

דמשמע טובא ודכוותיה תידוק הא

קטנות טובה בכלל: בוגרות דעלמה.

של כל חיש וחיש המקדשים חת

תום' ר"י הזקן

כעדים דמו. כלומר שמבטלין החזקה הראשונה וישאר זה מוחזק שיש לו בנים ואין לו אחים. הלכך אי אמר בשעת מיתתו אין לי בנים או איז לי אחים אינו נאמז או אין לי אווים אינו נאמן שאינו אומר אלא לאוסרה, דהואיל וזה שמוחזק לן . כאחים אינו וידועו לנו ככירור מהחזקה דכעדים דמי שיש . לו בנים ואין לו אחים. דאמר בשעת מיתה דלא אתי מה לי לשקר ומבטל לחזקה ראשונה אלא הרי היא עומדת במקומה, וכי אמר אין לי בנים נאמן דהא מוחזק הוא שאין לו בנים וכי אמר יש לי אחים נאמן דהא מוחזק הוא שיש לו אחים.